

MODIFICĂRI DĂUNĂTOARE - CODUL PENAL

— August 2018 —

REZUMAT

În acest document veți găsi o scurtă trecere în revistă a unora dintre cele mai problematice modificările ale Codului Penal. Proiectul, [trecut rapid prin Parlament](#), se află în acest moment la stadiul controlului de constituționalitate. Schimbările aduse Codului Penal pun probleme atât din perspectiva procedurii prin care a fost schimbată, pe repede înainte, politica penală a Statului român, cât și din perspectiva conținutului.

În cele ce urmează, veți regăsi doar o parte din aceste modificări problematice, precum și unele exemple concrete privind efectul acestora. De asemenea, trebuie precizat faptul că, tocmai pentru că modificările s-au făcut de o manieră super rapidă, există neclarități sau elemente foarte interpretabile, ale căror efecte le vom remarca doar la momentul eventualei lor intrări în vigoare și de la caz la caz, în jurisprudență. Mai trebuie specificat și faptul că efectele cele mai dăunătoare ale acestor modificări vor veni nu doar din schimbările punctuale ale unor articole, ci trebuie privite ca parte din ansamblu - atât prin alăturarea cu alte articole, cât și prin alăturarea cu modificările aduse Codului de procedură penală și legilor justiției.

- Proiectul de lege a fost aprobat printr-o procedură de urgență fulger prin Parlamentul României, oferind extrem de puțin (spre deloc) timp pentru dezbateri publice. Ca exemplu, după ce a fost votat în Senat pe 3 iulie, deja pe 4 iulie trecuse deja și de Camera Deputaților
- Modificările au fost realizate sub pretextul transpunerii Directivelor Europene 343/2006 și 42/2014 și al alinierii cu deciziile Curții Constituționale, însă rezultatul excede sau chiar merge pe lângă aceste texte
- Vor fi dezincriminate unele fapte care sunt, în prezent, sancționate de legea penală. Iar unele dintre ele vor fi mai greu de dovedit.
- Vor fi reduse limitele de pedeapsă pentru anumite infracțiuni, ducând la prescrierea unor fapte. De asemenea, se modifică în general termenele de prescripție, ceea ce vă lăsa mult mai puțin timp pentru constatarea, cercetarea și judecarea o infracțiune.
- Condițiile de eliberare condiționată sau circumstanțele atenuante vor face mai dificilă pedepsirea unor infracțiuni grave, elemente care nu mai sunt de natură a descuraja fapte de corupție sau fraudele.
- Vor fi impuse condiții suplimentare pentru realizarea confiscării extinse, determinând îngreunarea recuperării foloaselor obținute prin infracțiuni.
- Sunt redefinite elemente importante sau puse condiții suplimentare în ceea ce privește probele, membrii familiei, categoriile de funcționari ș.a.

ABUZUL ÎN SERVICIU

Se modifică [art. 297](#) din Codul Penal

Se abrogă [art. 13²](#) din legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție)

Comparație:

ACUM

[Art. 297](#) - Abuzul în serviciu

„(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, **nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă** ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice **se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică**”.

[Art. 13²](#)

„În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.”

DUPĂ MODIFICARE

„Fapta funcționarului public, aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu, care **refuză să îndeplinească un act sau îl îndeplinește prin încălcarea unor dispoziții exprese dintr-o lege, ordonanță de urgență sau ordonanță de guvern, în scopul de a obține pentru sine, soț, rudă sau afin până la gradul al II-lea inclusiv, un folos patrimonial și prin aceasta cauzează o pagubă, certă și efectivă, mai mare decât echivalentul unui salariu minim pe economie** sau o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime nepatrimoniale ale unei persoane fizice sau juridice, vătămare constatată în mod definitiv prin act al organului competent, **se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani sau cu amendă**.”

Art. 13² se abrogă”.

Cum se schimbă?

- abuzul în serviciu este practic dezincriminat, prin introducerea de condiții noi și restrângerea acoperirii acesteia; mai mult, este micșorată limita maximă de pedeapsă de de la 7 ani la 5 ani, ceea ce va duce și la o prescriere mai rapidă (deci și la închiderea unor dosare deja începute)
- se adaugă o condiție suplimentară: abuzul / încălcarea legii să aibă ca scop obținerea unui folos material necuvenit doar pentru autorul abuzului sau pentru cineva din familia

sa (până la gradul II, asta în condițiile în care oricum este lărgită definiția familiei în sensul legislației penale).

Ce efecte are această modificare?

- Fapta nu mai constituie infracțiune dacă s-a urmărit un folos material necuvenit pentru o altă persoană (prietenu de cataramă, vecinul de la 2). Adică este infracțiune doar în familie, nu și între prieteni.
- Dacă nu se poate dovedi scopul obținerii folosului material necuvenit, fapta nu mai constituie infracțiunea de abuz în serviciu, chiar dacă, să spunem, s-a produs oricum un prejudiciu material sau dacă au fost vătămăte drepturile sau interesele legitime ale persoanelor.
- Foarte multe persoane acuzate de săvârșirea infracțiunii de serviciu, atât cei care se află în cursul executării pedepsei, cât și cei asupra cărora se desfășoară procesul de urmărire penală, vor scăpa basma curată.

Exemplu:

Ești funcționar public și îi dai unui prieten un contract de achiziție publică de 1 milion de euro, folosindu-te de funcția pe care o deții. El nu îți dă nimic în schimb, deci nu mai poți fi acuzat de abuz în serviciu pentru că acesta nu îți este rudă sau afin până la gradul II și nici nu obții un folos patrimonial din asta.

— 2 —

DAREA DE MITĂ

Se modifică [art. 290](#) din Codul Penal.

Comparație

ACUM

[Art. 290](#) - Darea de mită

[...]

„(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta”.

[...]

DUPĂ MODIFICARE

„(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta, **dar nu mai târziu de 1 an de la data săvârșirii acesteia**”.

Cum se schimbă?

Dacă persoana care a dat banii recunoaște fapta într-un an de zile, nu mai este pedepsită, altminteri nu mai are niciun fel de încurajare pentru a face un denunț.

Ce efecte are această modificare?

- Descurajează denunțurile care nu se încadrează în acea limită de timp.
- Se îngreunează descoperirea faptelor de corupție săvârșite pentru care nu s-a formulat denunț în termen de 1 an de la săvârșirea faptei.
- Diferența de tratament dintre o persoană care a denunțat denunțul și una care nu l-a denunțat este dată de momentul la care s-a formulat denunțul, cu toate că, o astfel de condiționare nu se justifică: poate exista aceeași atitudine de regret.
- Acum, serios! la gândește-te: câte șanse sunt să anunți organele de urmărire penală imediat după ce ai bătut palma? În acel moment ești fericit că ai primit un folos în schimb și toată lumea e a ta. Nici prin gând nu îți trece că într-o zi o să te iei la harță cu amicul/cumătrul/prietenul tău de nădejde și toată rețeaua o să se ducă pe apa sâmbetei. De cele mai multe ori, din discuțiile cu cei din domeniu, am înțeles că, în practică, s-a constatat că denunțurile se înregistrează când apar neînțelegeri între participanții la infracțiune.

— 3 —

TRAFICUL DE INFLUENȚĂ

Se modifică [art. 291](#) din Codul Penal.

Comparație:

ACUM

[Art. 291](#) - Traficul de influență

„(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.
[...]

DUPĂ MODIFICARE

„(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase **materiale**, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta, **promisiune urmată de intervenția la acel funcționar** pentru a îl determina să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani”.

Cum se schimbă?

- Se introduce condiția suplimentară ca fapta să fie săvârșită **strict** în scopul obținerii unor „*foloase materiale*”, nu doar „foloase”, așa cum este acum. Exemple de foloase nemateriale: promiși unui prieten că-l vei numi directorul unei instituții sau promiși fiului unei colege că va lua Bac-ul cu nota 9,85.
- Se adaugă cerința ca promisiunea să fie urmată de intervenție, ceea ce restrânge foarte mult domeniul de aplicare a infracțiunii.

Ce efecte are această modificare?

Chiar dacă există dovezi în acest sens, un ministru, spre exemplu, nu va mai putea fi acuzat că a promis că va interveni pe lângă un funcționar al statului. Dacă nu s-a obținut un folos material, fapta nu va mai putea fi pedepsită.

— 4 —

DEFINIȚIA FUNCȚIONARULUI PUBLIC

Se abrogă [art. 175 \(2\) din Codul Penal](#)

Comparație

ACUM

[Art. 175](#) - Funcționar public

[...]

„(2) De asemenea, este considerat funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.”

[...]

DUPĂ MODIFICARE

„La articolul 175, alineatul (2) se abrogă”.

Cum se schimbă?

- Se elimină cu totul alineatul care lista o serie de persoane asimilate funcționarilor publici (considerate până acum astfel pentru că îndeplineau un serviciu public)

Ce efecte are această modificare?

- Mai puține persoane care, în mod normal, ar fi fost vizate de articol, nu o să mai fie sancționate de lege.
- Se creează un tratament penal preferențial pentru un grup de persoane, tratament care nu se justifică.

- Aceste entități abstracte care sunt eliminate de pe listă nu-s chiar atât de abstracte pe cât am crede: sunt notari, experți judiciari etc.; persoane care au, de fapt, un rol destul de important și care exercită servicii de interes public care ne afectează pe noi toți.
- Efectele abrogării acestui mic alineat o să se resimtă și o să creeze o problemă destul de mare, de exemplu, în ceea ce privește protecția fondurilor UE împotriva corupției și deturnării de fonduri. Astfel, nu o să mai fie incluși pe listă contractanții implicați în gestionarea acestor fonduri (cum ar fi evaluatorii proiectelor depuse).

— 5 —

FAVORIZAREA FĂPTUITORULUI

Se modifică [art. 269](#) din Codul Penal, introducându-se un nou alineat - (4)

Comparație

Acum

[Art. 269](#) - Favorizarea făptuitorului

(1) Ajutorul dat făptuitorului în scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală, tragerii la răspundere penală, executării unei pedepse sau măsuri privative de libertate se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedepsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Favorizarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

După modificare

„La art. 269, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin. (4), cu următorul cuprins:

(4) Nu constituie infracțiunea prevăzută la alin. (1) următoarele:

a) emiterea, aprobarea sau adoptarea de acte normative;

b) pronunțarea sau dispunerea soluțiilor sau măsurilor de către organele judiciare în cauzele cu care acestea sunt investite,

c) mărturia depusă în cadrul unor proceduri judiciare ori modalitatea de efectuare a unor expertize în cauze judiciare.”

Cum se schimbă?

- Se exclud din sfera de aplicare a infracțiunii de favorizare a infractorului anumite cazuri

Ce efecte are această modificare?

- Se exclud organele judiciare dintre cei care pot săvârși infracțiunea de favorizare a infractorului. La o adică, cu toții suntem egali în fața legii, numai că unii sunt mai egali decât alții. Va fi, deci, **mai greu să pedepsim corupția în sistemul judiciar.**

Exemplu:

Sunt vizate situații de cumpărare a soluțiilor procurorului / judecătorului sau traficarea influenței în acest scop. Fapta din acest exemplu (magistratul corupt) beneficiază de imunitate, în loc să fie mai gravă decât a unui cetățean de rând (prin raportare la obligațiile profesionale asumate de magistrat).

— 6 —

PEDEAPSA PRINCIPALĂ ÎN CAZ DE CONCURS DE INFRAȚIUNI

Se modifică [art. 39](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Art. 39](#) - Pedeapsa principală în caz de concurs de infracțiuni

(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

[...]

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care **se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;**

c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care **se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;**

[...]

e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă se aplică pedeapsa închisorii conform lit. b), la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform lit. c).

(2) Atunci când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoarea, dacă prin adăugare la pedeapsa cea mai mare a sporului de o treime din totalul

DUPĂ MODIFICARE

„La articolul 39 alineatul (1), literele b), c) și e) se modifică și vor avea următorul cuprins: „

*b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea la care **se poate adăuga un spor de până la 3 ani;***

*c) când s-au stabilit numai pedepse cu amenda, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care **se poate adăuga un spor până la o treime din acel maxim;***

[...]

e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amenda, se aplică pedeapsa închisorii potrivit dispoziției de la lit. b), la care se adaugă pedeapsa amenzii potrivit dispoziției de la lit. c).”

celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite s-ar depăși cu 10 ani sau mai mult maximul general al pedepsei închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 20 de ani sau mai mare, se poate aplica pedeapsa detențiunii pe viață.

La articolul 39, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Prin aplicarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) nu se poate depăși totalul pedepselor stabilite de instanță pentru infracțiunile concurente.”

Cum se schimbă?

Acum, sporul de pedeapsă aplicat poate fi de 1/3 din totalul celorlalte pedepse stabilite. Cu modificările propuse la litera b), se va aplica pedeapsa cea mai grea PLUS un spor de cel mult 3 ani.

Ce efecte are această modificare?

Prin limitarea (în mod nejustificat) a sporului de pedeapsă la 3 ani se vor încuraja, în mod automat, infracționalitatea multiplă, concursul și recidiva, în cazul în care se vor săvârși mai multe infracțiuni de către aceeași persoană.

— 7 —

CIRCUMSTANȚE ATENUANTE

Se modifică [art. 75](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Art 75](#) - Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante

[...]

d) acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în cursul urmăririi penale sau al judecării, **până la primul termen de judecată**, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță într-un interval de 5 ani anterior comiterii faptei. Circumstanța atenuantă nu se aplică în cazul săvârșirii următoarelor infracțiuni: **contra persoanei**, de furt calificat, tâlhărie, piraterie, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice, **ultraj, ultraj judiciar, purtare abuzivă, infracțiuni contra siguranței publice**,

DUPĂ MODIFICARE

13. La articolul 75 alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) **acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești**, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță într-un interval de 5 ani anterior comiterii faptei. Circumstanța atenuantă nu se aplică în cazul săvârșirii următoarelor infracțiuni, dacă au produs un prejudiciu material: tâlhărie, piraterie, furt calificat, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.”

infracțiuni contra sănătății publice, infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate, contra securității naționale, contra capacității de luptă a forțelor armate, infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, a infracțiunilor privind frontiera de stat a României, a infracțiunilor la legislația privind prevenirea și combaterea terorismului, a infracțiunilor de corupție, infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, a celor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, a infracțiunilor privitoare la nerespectarea regimului materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, privind regimul juridic al drogurilor, privind regimul juridic al precursorilor de droguri, a celor privind spălarea banilor, privind activitățile aeronautice civile și cele care pot pune în pericol siguranța zborurilor și securitatea aeronautică, privind protecția martorilor, privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, a celor privind traficul de organe, țesuturi sau celule de origine umană, privind prevenirea și combaterea pornografiei și a celor la regimul adopțiilor.

Cum se schimbă?

- Se prelungeste perioada până când se poate achita prejudiciul pentru a beneficia de circumstanțe atenuante - până acum acest lucru era posibil până la primul termen de judecată, de acum este până la rămânerea definitivă a sentinței
- Se elimină o sumedenie de infracțiuni care erau excluse din lista celor pentru care acoperirea prejudiciului devenea circumstanță atenuantă

Ce efecte are această modificare?

- Printre infracțiunile eliminate din articol pentru care va fi „disponibilă” atenuarea prin plata prejudiciului se numără infracțiunile de corupție și cele asimilate, dar și infracțiunile de fraudare a fondurilor europene. Beneficiază de această circumstanță atenuantă și cei care vând copii, spală bani, fac trafic de organe.
- Asta înseamnă că, în cazul infracțiunilor enumerate mai sus, dacă va fi acoperit integral prejudiciul material ce a fost cauzat prin infracțiune, această situație devine circumstanță atenuantă. Adică nu va fi pedepsit foarte aspru.

- Prolungirea termenului până la care poți plăti prejudiciul pentru a scăpa mai ușor până la rămânerea definitivă a sentinței înseamnă că poți sta liniștit să vezi cam cum merge procesul și abia la final, fix înainte de a avea o sentință (dacă vezi că nu mai ai nicio șansă să câștigi), plătești banii.

Exemplu

Dacă furi de două ori mâncare din magazin în interval de 5 ani, nu scapi mai ușor chiar dacă ai furat de 10 lei și ai dat banii înapoi. Însă dacă ești un politician prins o dată cu o mită de 1 milion de euro, stai și aștepti până în ultima clipă a procesului, te bucuri de bani, îi înmulțești și fix înainte de sentința definitivă acoperi prejudiciul, beneficiezi de circumstanțe atenuante.

— 8 —

CONFISCAREA EXTINSĂ

Se modifică [art. 112](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Art. 112¹](#) - Confiscarea extinsă

(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele menționate la art. 112, în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea uneia dintre următoarele infracțiuni, dacă fapta este susceptibilă să îi procure un folos material și pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare:

- a) infracțiuni privind traficul de droguri și de precursori;
- b) infracțiuni privind traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile;
- c) infracțiuni privind frontiera de stat a României;
- d) infracțiunea de spălare a banilor;
- e) infracțiuni din legislația privind prevenirea și combaterea pornografiei;
- f) infracțiuni din legislația privind combaterea terorismului;

DUPĂ MODIFICARE

22. La articolul 112¹, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 112¹.

(1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, **iar instanța își formează convingerea, în baza circumstanțelor cauzei inclusiv a elementelor de fapt și a probelor administrate, că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.**

g) constituirea unui grup infracțional organizat;
h) infracțiuni contra patrimoniului;
i) nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive;
j) falsificarea de monede, timbre sau de alte valori;
k) divulgarea secretului economic, concurența neloială, nerespectarea dispozițiilor privind operații de import sau export, deturnarea de fonduri, infracțiuni privind regimul importului și al exportului, precum și al introducerii și scoaterii din țară de deșeuri și reziduuri;
l) infracțiuni privind jocurile de noroc;
m) infracțiuni de corupție, infracțiunile asimilate acestora, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene;
n) infracțiuni de evaziune fiscală;
o) infracțiuni privind regimul vamal;
p) infracțiuni de fraudă comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice;
q) traficul de organe, țesuturi sau celule de origine umană.

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;
b) instanța are convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1).

*(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulative următoarele condiții:
a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;
b) din probele administrate rezultă că bunurile provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1)."*

23. La articolul 112¹, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin. (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Decizia instanței trebuie să se bazeze pe probe certe, dincolo de orice îndoială, din care să rezulte implicarea persoanei condamnate în activitățile infracționale producătoare de bunuri și bani.”

Cum se schimbă?

- Aria confiscării extinse se lărgeste și va cuprinde toate infracțiunile cu pedepse mai mari de 4 ani, însă se introduc condiții suplimentare care vor îngreuna semnificativ aplicarea confiscării extinse
- S-a decis că bunurile transferate de persoana condamnată către un membru al familiei să poată fi confiscate doar „dacă acesta a cunoscut că scopul transferului este evitarea confiscării sau unei persoane juridice asupra căreia persoana condamnată deține controlul”.

Ce efecte are această modificare?

- Îngreunarea confiscării extinse din cauza cerinței cunoașterii scopului transferului, fapt greu de dovedit.
- Se cer probe certe, dincolo de orice îndoială, din care să rezulte implicarea persoanei condamnate în activitățile infracționale producătoare de bunuri și bani; cerință care, în practică, este de neatins și este și cu mult mai restrictivă decât cadrul european în acest domeniu

— 9 —

MEMBRII DE FAMILIE - DEFINIȚIA PENALĂ

Se modifică [art. 177](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Articolul 177](#) - Membru de familie

(1) Prin membru de familie se înțelege:

a) ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;

b) soțul;

c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.

DUPĂ MODIFICARE

31. La articolul 177 alineatul (1), literele b) și c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„b) soțul **sau fostul soț**;

c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care **au conviețuit** sau conviețuiesc.”

Cum se schimbă?

- În definiția membrului de familie sunt incluși acum și foștii soți, dar și persoane cu care cineva a conviețuit la un moment dat
- Nu sunt specificate niciun fel de elemente pentru a determina elemente precum cu cât timp în urmă trebuie să fi conviețuit două persoane sau pentru ce perioadă

Ce efecte are această modificare?

Cine este sau nu considerat membru de familie este important în relație cu alte prevederi: de exemplu, favorizarea infractorului de către un membru de familie nu se pedepsește sau membrii familiei pot refuza să dea declarații

Exemplu

Atunci când vine vorba să scapi de pedeapsă, familia tradițională din Codul Penal nu mai e chiar atât de tradițională, așa că, după noua definiție a ceea ce înseamnă familie, până și iubita din facultate cu care ai conviețuit în cămin se consideră membru de familie. De asemenea, la limită, un funcționar public care favorizează un infractor ar putea locui cu acesta o lună și ar putea argumenta că nu poate fi incriminat pentru că au „conviețuit” împreună.

— 10 —

NEGLIJENȚA ÎN SERVICIU

Se modifică [art. 298](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Articolul 298](#) - Neglijența în serviciu

Încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

DUPĂ MODIFICARE

52. [Articolul 298 se abrogă.](#)

Cum se schimbă?

Neglijența în serviciu pur și simplu dispare ca infracțiune de serviciu din Codul penal.

Ce efecte are această modificare?

- Numeroase fapte comise, din culpă, de persoane care ocupă funcții publice și care se află în exercițiul atribuțiilor de serviciu, nu vor mai fi sancționate.
- Ținând cont că, prin incriminarea acestei fapte, se avea în vedere buna desfășurare a activității de serviciu, prin îndeplinirea corectă de către funcționarii publici, precum și de alte persoane cu atribuții de serviciu, a îndatoririlor lor profesionale, se va încuraja lipsa de responsabilitate.

PRESCRIȚIA

Se modifică [art. 154](#) și [art. 155](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Articolul 154](#) - Termenele de prescripție a răspunderii penale

(1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

[Articolul 155](#) - Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

DUPĂ MODIFICARE

26. La articolul 154 alineatul (1), literele b) și c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„b) **8 ani**, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) **6 ani**, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;”

27. Articolul 155 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe **pentru fiecare faptă și persoană** prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză **care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului în cadrul procesului penal.**

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un

(3) **Înteruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei.**

(4) Termenele prevăzute la art. 154, dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

(5) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale.

nou termen de prescripție față de persoana în favoarea căreia curge prescripția de la momentul la care s-a comunicat actul de procedură.

(3) Prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripție prevăzut în art. 154 este depășit cu încă jumătate.

*(4) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale, **cu respectarea dispozițiilor alin. (3).***

Cum se schimbă?

- Termenele de prescripție (atât termenele generale, cât și termenul special) a răspunderii penale au fost reduse, mai ales în contextul în care acestea sunt raportate la limita maximă a pedepsei (care a scăzut în cazul unor infracțiuni).
- A fost diminuat drastic intervalul de timp lăsat organelor judiciare pentru a constata, cerceta și judeca o infracțiune pentru că, indiferent de întreruperi, termenul de prescripție nu se poate lungi decât cu încă jumătate din timp (și nu încă o dată cum era până acum)

Ce efecte are această modificare?

- În cauzele complexe, cu prejudicii uriașe inclusiv pentru bugetul public, cercetarea și judecarea unor infracțiuni pot necesita un timp semnificativ pentru instrumentarea corectă a dosarului, un timp pe care acum justiția nu îl mai are la dispoziție pentru că există riscul prescrierii acestor fapte.
- Având în vedere principiul legii penale mai favorabile, această modificare are un impact inclusiv asupra dosarelor aflate în lucru.

— 12 —

GRUPUL INFRAȚIONAL ORGANIZAT

Se modifică [art. 367](#) din Codul Penal

Comparație

ACUM

[Articolul 367](#) - **Constituirea unui grup infracțional organizat**

(1) Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat, aderarea sau sprijinirea,

DUPĂ MODIFICARE

La articolul 367, alineatul (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

sub orice formă, a unui astfel de grup se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Când infracțiunea care intră în scopul grupului infracțional organizat este sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață sau cu închisoarea mai mare de 10 ani, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost urmate de săvârșirea unei infracțiuni, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(4) Nu se pedepsesc persoanele care au comis faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2), dacă denunță autorităților grupul infracțional organizat, înainte ca acesta să fi fost descoperit și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului.

(5) Dacă persoana care a săvârșit una dintre faptele prevăzute în alin. (1)-(3) înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6) Prin grup infracțional organizat se înțelege grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, constituit pentru o anumită perioadă de timp și pentru a acționa în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni.

*(6) Prin grup infracțional organizat se înțelege grupul structurat, format din 3 sau mai multe persoane, care există pentru o perioadă și acționează în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni **grave, pentru a obține direct sau indirect un beneficiu financiar sau alt beneficiu material. Nu constituie grup infracțional organizat grupul format ocazional în scopul comiterii imediate a uneia sau mai multor infracțiuni și care nu are continuitate sau o structură determinată ori roluri prestabilite pentru membrii săi în cadrul grupului. Prin infracțiune gravă se înțelege oricare dintre infracțiunile prevăzute de art. 223 alin. (2) din Codul de Procedură Penală, inclusiv acelea pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.***

Cum se schimbă?

- Definiția grupului infracțional organizat se modifică cu niște elemente foarte neclare: acesta trebuie să fie „coordonat”, să aibă „roluri prestabilite” sau să nu fie constituit „ocazional”, deși nu știm exact ce anume se înțelege prin aceste condiții
- Este legată existența grupului infracțional organizat de intenția de a obține un interes financiar sau material sau de comiterea unor infracțiuni grave

Ce efecte are această modificare?

- Devine mai greu de încadrat un „grup infracțional organizat” pentru că aceste condiții sunt neclare, interpretabile și uneori limitative
- Este limitată acoperirea acestuia la „infracțiuni grave”, precizate de art. 223 alin (2) din CPP (cel în vigoare a fost modificat tot acum în Parlament - [aveți comparație aici](#)), o listă care exclude infracțiuni precum evaziunea fiscală

Exemple

- Dacă mă constitui în grup care urmărește să violeze puștoaice, aș putea fi ok, pentru că nu obțin niciun beneficiu financiar sau material.
- Dacă mă constitui în grup care urmărește să fure din buzunarele suporterilor doar pentru meciurile de la Campionatul european, aș putea fi ok, pentru că sunt format doar ocazional și nu am continuitate.
- Dacă mă constitui în grup care comite evaziune fiscală aș putea fi ok pentru că nu este infracțiune gravă așa cum e prevăzut în art. 223 alin (2) din CPP.

— 13 —

ETCETERA

Există nenumărate alte elemente în modificările aduse Codului penal care, fie individual, fie prin alăturarea cu altele, pot produce efecte dezastruoase. Câteva alte exemple pot fi:

- Pentru delapidare „acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă”, ceea ce poate fi problematic dacă cel care face această infracțiune este chiar șeful organizației, deci nu prea ar avea cine să facă o astfel de plângere prealabilă
- Este modificată definiția informațiilor nedestinate publicității, astfel încât pentru a fi considerate astfel trebuie „cuprinse într-un document având inscripționare în acest sens”, ceea ce înseamnă că există riscul transmiterii unor astfel de informații către exterior fără consecințe dacă se uită (intenționat sau nu) inscripționarea lor
- Liberarea condiționată intervine mai rapid și în condiții mai dificile pentru reprezentanții justiției (trebuie să existe „probe din care instanța să aprecieze că persoana condamnată nu s-ar fi îndreptat și nu s-ar putea reintegra în societate”) ceea ce face și mai puțin descurajantă comiterea de infracțiuni

La acestea se adaugă elemente ciudate precum faptul că, potrivit modificărilor la Codul penal, „textele de abrogare a unor norme de incriminare mai favorabile sunt supuse controlului de constituționalitate și, în cazul constatării constituționalității numai în parte sau a constatării neconstituționalității normei abrogatoare, textele abrogate sau modificate neconstituțional pot deveni normă penală mai favorabilă”. Această modificare dă o putere foarte mare Curții Constituționale, inclusiv prin ceea ce pare a transforma această instanță nu doar într-un arbitru constituțional, ci și într-un jucător care face regulile.

Material realizat de Alis Socea, Elena Calistru și Cosmin Pojoranu, cu sprijinul unei comunități minunate de experți în domeniu cărora le mulțumim pentru îndrumare și răbdare!

Contact: elena@funky.org